

jest i naš stav da prihvatimo drugoga u Bogu onakvog kakav on jest i kakav on želi biti uz uzajamno obogaćivanje. A zato treba partnera poznavati i neprestano upoznavati.

U dijalogu kršćana s muslimanima treba upoznati muslimansku kulturu, njezine religiozne i komunitarne vrednote, njezinu povijest i suvremenu problematiku. Islam je religija i ujedno zajednica, kultura i civilizacija. Islam je potvrda i svjedočenje. Islam je religija Knjige tumačene Predajom: Kuran i Hadis. Kuran je za muslimana Božja Riječ. Objava Proroka za cijeli svijet. »Nikakav se dijalog ne može voditi ako ne nastojimo biti obaviješteni o muslimanskoj vjeri u svoj objektivnosti i pravednosti. Radi se o shvaćanju nutrine onog što drugi misli i doživljava, i to kako on misli i živi« (Smjernice 41). Odlike ovog dijaloga bit će istina, ljubav, iskrenost i poniznost. »Dijalog je više neka borba protiv sebe samih negoli neko sučeljenje s drugim« (Smjernice 42).

U vođenju dijaloga s muslimanima najprije treba razmisliti o zaprekama koje ovise o nama kao i o nepravdama učinjenim s naše strane. To su u prvom redu događaji povijesti (križarski ratovi, kolonijalizam, pa novije borbe za oslobođenje). Treba priznati nepravde prošlosti kršćanskog Zapada, dokazati da se ne slažemo s mentalitetom prošlosti ili s nekim sadašnjim držanjima. »Očito, prošlost se ne može izmijeniti. Ali se zato može iz nje učiti. Ona je zapravo tu da bi ljudi iz nje izvlačili pouke« (reis-ul-ulema Hadžiabdić, 1976.). Potrebno je biti objektivnan. Muslimane cijeniti i ljubiti ne samo kao pojedince nego i kao zajednicu. Zanimati se za društvenu osobnost muslimanskih naroda, za njihove religiozne i socijalne probleme pomažući njihova rješenja. Treba se zatim osloboditi svojih predrasuda o islamu (tobožnji: islamski fatalizam, islamski juridizam, islam, — religija straha, laksizam islama, islamski fanatizam, sveti rat, pojam raja, islamski imobilizam). Tom dijalogu stoje na putu i razne teškoće (npr. različito shvaćanje objave).

Vrijednu pomoć za dijalog s braćom muslimanima pružit će nam knjižica Radosne Vijesti *Smjernice za dijalog između kršćana i muslimana* inače izdana od Tajništva za nekršćane. Spomenimo samo poglavlja: stav kršćanina u dijalogu, upoznati vrednote islama, različiti muslimanski sugovornici, kako se spremati za dijalog, perspektive islamsko-kršćanskog dijaloga, duhovnost kršćanina zauzetog za dijalog.

Na dijalog nas poziva Kuran Časni: »O sljedbenici Knjige (Tevrata i Indžila), dođite (da se okupimo) oko jedne riječi koja je jednaka (i) nama i vama — da služimo samo Bogu, da mu ništa ne pripisujemo kao druga, da jedni druge ne smatramo bogovima mjesto Allaha!« (3, 64). A II. vatikanski precizira: »Budući da je tijekom stoljeća između kršćana i muslimana dolazilo do čestih sukoba i neprijateljstava, Sveti Sabor poziva sve da se, zaboravivši što je bilo, iskreno trude oko međusobnog razumijevanja i da zajednički štite i promiču socijalnu pravdu, čudoredna dobra, mir i slobodu za sve ljude« (NA 3).

PRIRUČNIK ZA PROPOVJEDNIKE

Franjo Carev: Govorim vama — govorim svima. Propovijedi za nedjelje i blagdane u godini B, izd. Služba Božja, Makarska, 1978.

Martin Kirigin

Veliku odgovornost u naviještanju Božje riječi osjećaju svi koje je Bog odredio za tu tešku službu. Stoga su zahvalni svima koji im žele pomoći. Za to su posebno pozvani oni koji su se posebno za to spremili i koji predaju

biblijske znanosti na našim bogoslovskim učilištima. Među te se sada uvrstio i profesor u Makarskoj o. Franjo Carev. Pošto je u *Službi Božjoj* kroz tri godine pisao sažete sastavke o svim nedjeljama u godinama A, B i C, sada je, evo, izdao propovijedi za nedjelje i blagdane u tekućoj godini B.

O. Carev je izabrao zgodan i značajan naslov za svoje propovijedi: *Govorim vama — govorim svima*. I on je biblijski, jer je taj usklik Spasitelj upravio s opomenom bdjenja koje je naložio svima i posebno slugama svoje kuće, svoje Crkve (usp. Mk 13, 37). Stoga je i u propovijedima autor iznio ono o čemu je na temelju Evanđelja kroz mnogo godina razmatrao i drugima iznosio. Sam piše: »Nastojao sam iznijeti povijesni okvir dotičnog odlomka iz Evanđelja, da bi se bolje razumjelo izvorno značenje evanđeoske poruke, a onda sam tu poruku nastojao primijeniti na današnje vrijeme.«

Pisac se nije ograničio samo na svoje izlaganje evanđeoskih riječi nego ih je popratio citatima mnogih velikana duha. Taj će velik izbor zaista svima dobro doći, a on bi trebao potaknuti i obične vjernike da posegnu za tom vrijednom knjigom i da je uzmu kao vrlo korisno duhovno štivo. Teško će naći sličan priručnik koji će ih tako uvesti u tekstove Evanđelja i istodobno im pružiti izbor tolikih vrlo raznovrsnih misli duhovnih ljudi.

Poželjno je da o. Carev pripremi takve propovijedi i za slijedeće godine, C i A. Bilo bi dobro da u njima donese govor i za svetkovinu presv. Srca Isusova, a da Svijećnicu i Blagovijest ne stavlja pod blagdane Bl. Dj. Marije, jer su to blagdani Gospodnji.

MARULIĆ — HK REVIJA

Časopis za književnost i kulturu, br. 1. i 2. 1979.

Petar Zdravko Blajić

Tri naša časopisa koja uglavnom redovito izlaze: *Obnovljeni Život*, *Crkva u svijetu* i *Marulić*, raznolikošću svojih priloga međusobno se nadopunjuju. Ali, iako svaki od ovih časopisa ima svoju već ustaljenu fizionomiju, ipak se koji put u nekom od njih nađe priloga koji bi, baš radi te uglavnom ustaljene fizionomije, više odgovarali drugome od njih. (Kad smo spomenuli ove časopise, nismo time mislili potcijeniti *Bogoslovsku smotru*, *Službu Božju*, *Svetu Ceciliju* i druge naše časopise i glasila koji su posve specijalizirani za pojedina područja.)

MARULIĆ, časopis za književnost i kulturu, prvim ovogodišnjim brojem ušao je u svoju dvanaestu godinu. Sada izlazi 6 puta godišnje, a izdaje ga Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu. Reviju uređuje Radovan Grgec, dok mu se u uredničkom vijeću nalaze imena koja i inače susrećemo na stranicama *Marulića* i po drugim našim časopisima kršćanske orijentacije.

Pred nama su dva ovogodišnja broja. Kako je to kod časopisa redovita praksa, i *Marulić* ima rubrike, više ili manje stalne. Gotovo u svakom broju na prvim stranicama susrećemo prilog glavnog urednika koji je uvodnički intoniran. U njemu se on redovito osvrne na koji značajniji događaj iz našeg crkvenog i kulturnog života koji se je zbio u vremenu između dva broja. Tako u uvodnom članku prvog broja od ove godine govori, među ostalim, o problemu djeteta u Godini djeteta i napominje kako je već bilo i sigurno će biti